

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Oslo, 8. mai 2015

Høring – utredning om kunstnerøkonomi – Kunstens autonomi og kunstens økonomi

Deres ref.: 15/424

Norsk Oversetterforening viser til og stiller oss bak Kunstnernetverkets hørings svar av 10. april. Vi ønsker imidlertid få trekke frem ytterligere noen momenter.

Kapittel 4: De ulike kunstområdene: Det kollektive avtaleverket

I rapporten fremheves skribentenes kollektive avtaleverk som følger: "Unntak fra konkurranseloven er også viktig for forfatternes vilkår, og de sikrer forfatter- og oversetterorganisasjoner rett til å forhandle fram standardavtaler med Forleggerforeningen på vegne av alle medlemmene." Norsk Oversetterforening mener det er helt avgjørende for forfatterøkonomien at det kollektive avtaleverket bevares, og vi vil oppfordre til at det gjennom endringer i åndsverkloven gjøres mulig å utvide muligheten til å inngå avtaler kollektivt til også å gjelde andre frilansskribenter, som for eksempel kritikere. Se for øvrig kommentar til kapittel 6.

Kapittel 5: Digitalisering

Norsk Oversetterforening støtter anbefalingen om å utrede digitaliseringens konsekvenser, der vederlagsordninger, stimuleringstiltak og tilskuddsordninger ses under ett. Her vil vi særlig oppfordre om at man tar for seg problemstillinger som berører bokbransjen, så som mva. på e-bøker og bibliotekvederlag for e-bøker.

Kapittel 6: Opphavsrett og åndsverkloven

Norsk Oversetterforening verdsetter at rapporten fremholder åndsverkloven som "vår viktigste kulturlov og en viktig forutsetning for verdiskapning i kunsten". Opphavsretten er grunnlaget for kunstnerens økonomi, og å sikre denne retten er helt vesentlig for kunstnerøkonomien. Vi kan ikke nok få understreke behovet av å få nedfelt i lovs form en ufravikelig rett til rimelig vederlag, og til å omgjøre urimelige avtaler.

Vi vil gjerne også få vise til den reviderte nederlandske åndsverkloven som i disse dager er oppe til behandling i Senatet, hvor også rett til kollektive forhandlinger er lovfestet. Vi mener at en slik bestemmelse ville være av uvurderlig betydning for alle norske skapende kunstnere, så vel som for kulturfrilanserne mer generelt, og henstiller til departementet om å se nærmere på denne løsningen. En slik lovfesting av den kollektive forhandlingsrettighet er ikke minst viktig i lys av den europeiske utviklingen på

opphavsrettsområdet, hvor sterke krefter ønsker å rive ned de såkalte "opphavsrettssiloene" landene imellom, og vi aner konturene av et opphavsregime hvor opphavsmannens rettigheter tilsettes til fordel for forbrukerens.

Kapittel 7: Stipend, vederlag og fond

Norsk Oversetterforening mener at antall stipender til oversettere bør økes, særlig arbeidsstipender av lengre varighet. Mens de fleste andre grupper i perioden etter 2007 har fått en økning i antall stipender, har oversetterkvoten stått helt stille. Arbeidsstipend er helt avgjørende om oversetterne skal kunne påta seg faglig krevende oppdrag.

Kapittel 9: Næringsaspektet

Ufrivillig næringsvirksomhet

Mange oppdragstakende kunstnere og andre kulturfrilansere opplever at oppdragsgiverne preseser dem ut i næring, og inntekt som i utgangspunktet var tenkt og eventuelt fremforhandlet som lønn, utbetales mot faktura, som næring. Den oppdragstakende kunstneren mister da trygderettigheter og stiller skattemessig svakere. En grunn til dette kan være at lønnsinnberetning er så pass komplisert og arbeidskrevende, slik at det for mindre oppdragsgivere utgjør en uforholdsmessig stor arbeidsmerbelastning. Forenkling av regelverket for lønnsinnberetning for mindre bedrifter er en løsning vi ber om at det ses nærmere på. Videre bør oppdragsgivere informeres om konsekvensene av at de behandler oppdragstakere som næringsdrivende, og stimuleres til å endre praksis.

Velferdsordninger og sosiale rettigheter

Vi kan ikke nok få understreke betydningen av at det iverksettes en større helhetlig utredning for å se på kunstnernes sosiale rettigheter under ett, slik det foreslås i rapporten og som Kunstnernetverket også skriver.

Rett til sykepenger

Utover det kunstnernetverket skriver, vil vi gjerne vise til Sverige hvor det finnes et eget begrep for dem som har både A- og F-skatt (arbeidstaker- vs. foretak), og hvor, etter det vi forstår, den enkeltes samlede rettigheter (f.eks. sykepengegrunnlag) rett og slett er summen av opptjente trygderettigheter innenfor hver av de to kategoriene.

Kapittel 15: Kunstpolitikk

Norsk Oversetterforening stiller seg avventende positive til opprettelsen av en instans for forvaltning av kunst- og kunstnerpolitikken, men i våre øyene vil dette avhenge av Kulturrådets fremtid. Om Kulturrådet skal ytterligere "direktoriseres", noe vi tidligere har gitt uttrykk for at vi er sterkt imot, mener vi det kunne være på sin plass med et slikt organ.

